

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy hóra . . . . . kor. 1.	Vidéken: Egy hóra . . . . . kor. 1.20
Negyedévre . . . . . " 3.—	Negyedévre . . . . . " 3.60
Félévre . . . . . " 6.—	Félévre . . . . . " 7.—
Egész évre . . . . . " 12.—	Egész évre . . . . . " 14.—

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

Felelős szerkesztő
BARTÓK LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.
Hirdetések petit számitással, díjszabás szerint.
Apothirtetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A szocialisták.

Budapest, febr. 20.

Nem lehet állítani, hogy a budapesti szocialista vezérurak valami nagyon szép szerepet játszanának.

Időnként bejelentéseket tesznek a mandátummal össze nem férő állásokat elfoglaló képviselők ellen. Most is kétszáz összeférhellen képviselő ur feje fölé függesztették a „Magyar Compass” damoklesi kardját.

Igen szép feladat a szocialistáktól, hogy ily buzgón működnek közre a polgári társadalom nagy tisztogatásában, hanem e működésüknek is van olyan mellékes ize, mellékes szaga, amely szépségnek, kellemesnek semmiképpen sem állítható.

Mert tagadhatlan, hogy ezen bejelentéseikben úgy jártak el, hogy az összeférhellenességek ellen indított mozgalmat inkább nevetségessé tették, a kérdés megoldását inkább késleltették, mint elősegítették.

Ezen eljárásuk által tehát abba a gyanuba keveredtek, hogy tulajdonképpen a Lloyd-Clubb összeférhellen alakjainak érdekében cselekedtek, eszök ágában sem lévén a parlamenti erkölcsök ujjaszületésének előidézésére.

Ez a tömeges kétszáz bejelentés is arra a közmondásra emlékeztet, hogy a ki sokat markol, az rendszeren keveset fog.

Mert a képviselői állást magáncéljaikra

felhasználó inkompatibilis uraknak, a börzének, a hatalomnak, a rendőrségnek a szocialista vezérekkel való baráti viszonya nem mai keletű és annak nyomaival minduntalan találkozunk.

Az agrárszocializmus mozgalmi is ilyenformák voltak. A kisbirtokost fellázították az öröklött vagyon ellen, mialatt az uzsorából, pálinkából felgazdagodott elemek nyugalmát ugyan percig sem háborították fel.

Márczius 15-ének ötvenedik érfordulóját, a népszabadság megszüntetésének ünnepét ülte a nemzet. A szocialista vezérek hazátlan fajzata ezt az ünnepét megzavazta, április 11-én ellenben minden kellemelenség nélkül ülhetett meg a hivatalos Magyarország.

Mindezeket jó volna, ha észben tartaná a magyar nép, amely elvégre sem foghat kezét a haza, a szabadság, a közrend elnevel. Nem szocialista vezérek ezek, hanem a hatalom, a vagyon szövetségesei, a haza és a vallás ellenségei.

Viselkedésök sohasem volt gyanusabb, mint az utolsó munkászavargások alkalmával.

A munka-közvetítő hivatal intézményét külföldön becsben tartják a szocialisták, mert az elvégre is foglalkozást, kenyeret ad a népnek. A mi munka-közvetítő intézetünknek sincs egyéb baja, mint az, hogy *uj* az intézmény és nem nyujthat munkát annyi egyéneknek, amennyinek munkát nyujtani óhajtana.

Midőn pedig a mi szocialistáink éppen e közhasznú és emberbaráti intézmény ellen uszítják a könnyen lobbanó, hamar gyanút fogó tömeget, csakis azért cselekszik azt, mert amennyivel terjed és tökéletesbül az intézmény, annyival fogy az ő befolyásuk és annyival kevesebb járul a munkásnép az ő nem éppen szükös, sztrájkok alkalmával meg éppen fényes életmódjukhoz.

Gondolkozzék végre a munkásosztály és lássa be, hogy az orránál fogva vezetik. A fényes körutak, a pénzhatalmak által lakott városrészek palotái előtt nem vezeték őket el. Ne is bántsák ezeket sem, de beverették velök a semmiféle panaszra okot nem adó, sőt jótékonyágban előljáró flourak és munkás, szorgos üzletemberek ablakait és kirakatait.

Ez nem járja. Ez nagyon is szembezőkö célzata volt a tüntetéseknek.

Jött a rendőrség és elparologtak a vezérlő Jakobok és Izraelek. A rendőrség előtt mossák kezöket, amely kezek — melleleg mondom — rá is szorultak egy kis tisztaságra. De börtönbe kerültek a szegény emberek, akik jövőre megfogják gondolni, hogy a szocialisták nagyságos urainak szavára mikor tüntessenek megint, mikor rongálják meg a tisztességes emberek vagyonát, egyszóval mikor váljanak ismét ezen selejtes alakok . . . *bolondjává!*

(—)

A MAGYARSÁG TÁRCÁJA.

Reggel felé.

A Magyarország eredeti tárcája.

Irta: K. Simó Ferenc.

Fatornyos hazám kies kis városkáját, melynek egykor joga leendő szobrot emelni szülöttje számára, a mult tavasszal ismét viszont láttam. A rajta végbement nemcsak a technika és modern építészeti bizonyítékai, hanem népünk nagy politikai érésének is fényes tanujelei. Mert azóta nemcsak új bizottság, gimnázium és pénzügyi bizottság épült, hanem a „Középtelek-utca” Tisza Kálmán-utná változott; míg a Bem-tér Bányasétátér nevet nyert. Mig lelkem így merengett a végbement átalakulásokon s kezdette szomorúan binni, hogy a régi mult idökből semmi sem maradt, akkor jöttem rá örömmel, hogy minden, minden átalakulhat városkám életében, de a vidám urak rendíthetetlenül megmaradtak. Az „Oroszlán” sarokasztalánál ültek most is, ugyancsak ugyanugy, amint én annak idején ott hagytam öket. Mintha fel sem állottak volna azóta. Összes különbség az, hogy a vidám urak, akik akkor ez opákkal járták be a várost énekelve, most ugyancsak fiainak mondják el pohár közben a régi eseteket. No meg a vendéglő udvarán is látszik a változás. Akkor még négyesek állottak az udvaron, most meg egy pár szerény

kettes, a többséget az „Oroszlán” két szürkéje hozta a vasutról! Amint annak idején mondta egy absolute vidám: Most még négyesen járok, majd azután lóháton, a régin pedig vadászgatva . . .

És a kellő szorgalommal, kitartással sikerül is az öregnek eljutni ide; most már lóháton láttam. No de segítettek is neki ebben, munkatárs mindig akad bőven. Amint láttam, most az asztalfőn elnökölve s halottam kedélyesen recsegő hangját, amint mondta egy fiatalabb tanítványnak: Az apád is olyan korhely volt, mint te, emlékszem mikor . . . A „mikorra” én is emlékszem, ott voltam az emlékezetes reggelen.

Mondhatnók szürkén és piszkosan jött a hajnaláltörve a Kraszsa fölött lebegő ködfátyolt, míg eljutott Pista bátyánk házáig, hol tanyája lehetett épületes cselekvésüknek. Vagyis érthetőbben: az öreg Pistánál mulattunk a kelő hajnalig, még pedig vidékünk modorában. Mert mig minden népfajú vidéknek megvan az itala s egyik bort, a másik pálinkát, a harmadik sört s valamelyik pezsgöt iszik, nálunk ezt egyszerűsítik. Kezdi sörrrel, folytatják spriccerrel, közben isznak bort és pezsgöt s ha mind a szép szándék nem használ: kéznél van a pálinka is. S mondhatni a szép szándék mindig ide jut. Nálunk egy sárosit a sárga irigység megölné, egy bácskai pedig deliriumba esne.

Már ekkor eljutottunk a pálinkáig minden különösebb esemény nélkül, ami nemcsak közhely, ami vidékünk stílusában, hanem nagy önfékezésre való valami. Esemény például, ha valaki-

nek a szájában levő pipa lidit-gránátként robban szét a belé tett löportól, ha az ember feje fölötti tükörbe belelőnek bizonytalan kézzel, egy még bizonytalanabb revolverrel s nem esemény például ha a vidám szolgabíró odakünt megfog egy sáros juhászkytyát s behozva, az asztalra dobja. A zajtól, zenétől megvadult bestia csak pár perenyi habozás után mer az asztalról a cigányok közé ugrani, mely pár perc bőven elég arra, hogy ne maradjon pohár s üveg az asztalon.

Hát mondom, eljutottunk a reggelig, midőn az udvarra befordul egy bricska, bakján a kisbíróval, amely jelenség vagy állatorvost, vagy végrehajtót jelent. Nálunk meg régi elv, hogy a sertésvész csak akkor mulik el, ha minden állatorvost lebunkóznak s a végrehajtók kiirtására már rég pályadíjat akarnak kitűzni.

S valóban egy még ki nem irtott utóbbi jelent meg az ajtóban, felhíva Pista bátyánk b. figyelmét, hogy vagy fizet, vagy viszik a lefoglalt bivalyát.

Elég kicsiny lévén az összeg; az öregnél volt bőven pénz, beszéltünk neki, ne vigye végre a dolgot: fizessen. Nem ő, ha Tisza Kálmán is jön az adóért! Tessék vinni a bivaly!

A végrehajtó int a kisbírónak az udvaron csendesen fekvő bivaly felé. Ez indul is, kellő respectussal, de a bivaly kissé blasist hangulatban lévén, kissé bosszusan emelte fel a fejét, hogy a kisbíróban az ember győzött a hivatalnok felett: azaz visszajött.

BÉLPOLITIKAI HIREK.

Szell—Fiuméhez. Szell Kálmán miniszterelnök a következő táviratot intézte *Mayländer* Mihály dr. fiumei polgármesterhez:

„Fiume szabad város és területe törvényhatósága nevében hozzám intézett sürgönyét, melyben az anyaországhoz való ragaszkodásuknak és irányomban való bizalmuknak és elismerésüknek szives volt meleg szavakban kifejezést adni, őszinte köszönettel fogadtam. Nagy örömet érzek a felett, hogy módomból volt a normális állapotokat Fiumében helyreállítani.

Reményem, hogy a most bekövetkezett állapotnak zavartalan és állandó fenmaradását és megerősödését biztosítják azok a meleg érzelmek, amelyeknek szives volt kifejezést adni s amelyeket Fiume város közönsége a város felvirágzásának érdekében is ápolni fog. Szell.”

A csongrád-szentesi vashíd. A kereskedelmi miniszter megígérte, hogy a Tiszán át vashidat építtet, amely híd Csongrádot és Szentest kötné össze. Az építés még mindig késik s ezért *Molnár* Jenő, Szentesi képviselője, holnap sürgősen fogja meginterpellálni a kereskedelmi minisztert a vashid építésére nézve.

A képviselőház holnapi ülésén folytatja a kultusz-budget tárgyalását. Az általános részt körülbelül befejezik holnap s azután rátérnek még ezen az ülésen a részletekre is. Holnap az első felszólaló Madarász Imre lesz.

Az autonómia rendezése. A katolikus autonómia ügyében a hármass bizottságok munkálatai előkészítésében már előrehaladtak. Szapáry Gyula gróf, Apponyi Albert gróf és Rainer prelátus kanonok tegnap érkeztek a püspöki kar által kiküldött hármass bizottság tagjaival: Schlauch Lőrinc bitorossal, Hornig Károly báró és Szmrecsányi Pál püspökkel.

Politikai helyzet Ausztriában. Azt osztrák képviselőház egy heti szünet után ma ismét összeült. A cseh és a német lapok fenyegetésekkel igyekeznek hatni az elnökre. A „Lidove Novine” azt írja, hogy nem a csehek feladata, hogy a parlament munkásságát előmozdítsák, amikor a kormány még mindig gróf *Clary* gyalázatos elveit követi. Az azonban mindegy, vajjon a csehek az obstrukciót lármás vagy csendes, azaz technikai módon végzik-e. Ha a pártok között nem jön létre megegyezés a cseh interpellációk tárgyában, az elnök

A végrehajtó valami cseléd után akart nézni, mikor az öreg parancsoló zúgó hangon oda kiáltja a béréseknek: Mind takarodjatok Silberhez a kocsimába, aki délig visszajön; lelövöm!

S mivel eset még nem fordult elő, hogy valaki ne igyék fejbőlövés terhe alatt, pár perc múlva egy lélek nem volt az udvaron, csak a kisbíró, a bivaly s a végrehajtó. Ezek néha tetek lépést a bivaly elvezetése iránt, míg a bivaly megunva a dolgot s feldühödve a lárma és zenétől: felugrott, egy rántással elszakította a láncot s neki az államnak, kit ekkor a két említett képviselt!

A brieska messze volt, a kocsisa különben is már messze volt, nem lehetett választás, mint az udvaron levő havas fa s az állam pusztulása közt. A bivaly minden állameszme ellenes böggéssel tüntetett, dühösen, mintha a Rákóczy s a pohárcsengés biztatta volna. A helyzet kínos volt határozottan, csak a kedély magaslatán iddogáló társaság élvezett. Végre békékövetül léptem fel. Először az öreg lelkére beszéltem, aztán a fához fordultam: Ha a tekintetes ur igéri, hogy el zavarja a bestiát, megfogadja-e hogy egy hónapig ide nem teszi be a lábát?

Persze a szerencsétlen megfogadta, esküvel is erősítve. Ekkor aztán megmentettük a hatóságot a pusztulástól.

Azt már nem érdemes elmondani, hogy mire visszajöttek a szintén már igen vidám bérések a záróra után: a végrehajtó brudert ivott már az egész társasággal.

fogja a kérdést eldönteni. A kormány és a lengyel klub hasztalanul iparkodott rábírnai a cseheket ennek a kérdésnek az elhalasztására. Az ülés előtt a pártelnökök konferenciát tartottak. Az ifju-csehek kijelentik, hogy nem nyulnak akkor sem az obstrukcióhoz, ha ezt az ügyet az ő kedvük és követelésük ellenére dönti is el az elnök, a cseh radikálisok azonban nagy botrányt készülnék támasztani.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 20.

A képviselőház mai ülésén a közoktatásügyi vita folytatását tárgyalták. A napirend előtt két interpellációt jelentettek be, a kereskedelmi miniszter pedig a Háznak a Magyar-Horvát Tengerhajós Részvénytársasággal kötött szerződés cikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. A napirendhez elsőnek *Szőcs* Pál szólott. Utána *Wlassics* miniszter reflektált a vita folyamán felmerült némely megjegyzésekre. Különösen *Páder Rezső*, *Zichy János* gróf és *Tisza István* gróf beszédjére reflektált bővebben. Beszédjét nemcsak a jobboldalon éljenezték meg többször, de még az ellenzék is helyselt, amikor *Tisza István* gróf beszédjével foglalkozott a miniszter.

Részletes tudósításunk ez:

Elnök: *Perczel Dezső*.

Jegyzők: *Lázár Árpád*, *Nyegre László*, *Buzáth Ferenc*.

Elnök: Bemutatja *Geréb Béla* marosvásárhelyi képviselő mandátumát.

Hegedűs: Sándor kereskedelmi miniszter benyújtja a törvényjavaslatot a Magyar Folyam és Tengerhajós Részvénytársulattal kötendő szerződés dolgában.

Lázár Árpád jegyző jelenti, hogy az interpellációs könyvben *Tisza István* gróf interpellációja van bejegyezve a belügyminiszterhez a kiházasítási egyesületek jogviszonyának rendezése tárgyában. — *Molnár Jenő* pedig szintén a belügyminisztert interpellálja a szentesi képviselőválasztás alkalmával a csendőrök részéről elkövetett vérengzés tárgyában.

Következik a napirend:

a kultusz-budget folytatásos tárgyalása.

Szőcs Pál: A közoktatás fejlesztéséről beszél. E fejlesztés érdekében nem szabad semmiféle áldozattól visszariadnunk. Ha összehasonlítjuk a régebbi költségvetéseket a mostanival, láthatjuk, hogy a miniszter mennyit áldozott a közoktatásra. Szólok ezután a népoktatásról beszél. Hozzá szól az egyetemi oktatás kérdéséhez is. *Dicséri* a minisztert, aki mindent megtett — a szóló szerint — a közoktatásügy érdekében. A nemzetiségi kérdést a jó közoktatással kell megoldani. Kikel az ellen, hogy a tanárok a tankönyvek helyett kényszerítik a tanulókat, hogy az ők, a tanárok előadása után jegyzeteket készítsenek s kizárólag ezt tanulják. Hosszasan beszélt azután a tanoncoktatásról, mert az országoknak művelt iparos-osztályra van szüksége. A költségvetést elfogadja.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Minden egyes felszólaló szavára nem reflektálhat. Biztosítja azonban a szóló a Házat, hogy hazánk kulturális fejlődését mindig szem előtt tartja. Csak *Páder Rezsőnek* és *Zichy János* grófnak akar válaszolni. Megjegyzik a miniszter, hogy annak állításra, hogy a kormány a kath. autonómia ellen állásfoglal, nem reflektál. Csak annyit mond, hogy ez nem úgy van. Elmondja azután a miniszter a kath. autonómiaira vonatkozó előkészületeket és munkálatait. A miniszter közölte a kormány álláspontját még a nyáron az autonómia előkészítő bizottságáról. A kormány és szóló mindig nagy buzgalommal dolgoztak a kérdés tekintetében. A Ház ismeri a szóló álláspontját, fölösleges azt tovább magyarázni. *Zichy János* gróf beszédjében olyan tételek voltak, amelyeket szóló nem hagyhat megjegyzés nélkül. Tévéd *Zichy* gróf, amikor azt mondja, hogy nincs nálunk adminisztráció. De közoktatási nem lehet, hiszen annyi állami és felekezeti iskolánk vannak. A miniszter is a vallás-erkölcsi oktatást hangsúlyozza. Az erkölcsi ne-

velés fontosságát az állam éppen úgy elismeri, mint bárki más. Felekezeti államot azonban nem lehet berendezni, ez ellenkező a modern állammal. A felekezeti iskolák létezését az állam szükségesnek tartja, de a felügyeletet nem engedheti el. A felekezeti iskolákat csak a többség engedelmével államosítja a miniszter. Tagadja szóló, hogy nálunk az egyház és az állam szétválasztva volna. Ha tehát az állam beleavatkozik az egyházak dolgaiba, az csak törvény adta jogánál fogva teszi. A Morva határszélen 17 állami iskolát akar fölláttatni a kormány. A miniszter ismeri az ottani nemzetiségi viszonyokat. Ha az összeg rendelkezésére áll majd a miniszternek, akkor a kérdéses helyen reáliskolát állít föl internátussal. A középiskolai tanárok fizetéséről szólva, kijelenti szóló, hogy a kárpótlékok emelését kötelességének tartja. A német nyelv tanítására vonatkozólag úgy tartja a miniszter, hogy ezt mellőznünk nem lehet. De más módszer szerint kell tanítanunk, mint régen. A tanterv nemzeti eleme ellen kifogást tett *Rátkay*. Ez esetben az új tantervet *Rátkay* nem ismeri. A magyar történelmet az új tanterv szerint sokkal szélesebb alapon tanítják, mint régen. *Tisza István* beszédjére kijelenti a miniszter, hogy helyesli *Tisza* gróf tanfelügyelőkre tett megjegyzését. Az építkezési luxusról mondott beszédjére *Tisza* grófnak megjegyzik, hogy maga *Tisza* mondta, hogy a nép kultuszaért az államnak is kell áldoznia.

Rakovszky István: Mint Szegeden.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ezt konstatálni akarta. Nem áll az, hogy a miniszter a népoktatásnak monumentális terveit dolgoztatta ki. A budapesti egyetemi tanárokat érintő beszédjére *Tisza* grófnak elismeri a szóló, hogy a vizsgarendszer nem helyes. Ezt azonban törvényjavaslatl fogja orvosolni. Az egyetemen lehet hogy 1—2 tanár megfelel a kötelességéről, de ezt nem szabad általánosítani. Egy-két ember hibájáért nem lehet az egész tanári testületet felelőssé tenni. A magyar nemzeti szellem nincs elayomva, mint azt *Tisza István* állítja. A jogi kart védelmezi azután a miniszter. A jogtanítás vezérletében az internacionalizmust nem lehet elkerülni. A jogban épp úgy megnyilatkozik a magyar szellem, mint más nemzet szelleme. Hiszen nekünk is vannak európai hírű jogászaink. Tagadja, hogy az egyetem csak strébereket nevelne. Hát a szemináriumok nem nevelnek strébereket?

Rakovszky István: (Rosszízálra mutatva): Óh igen! Látjuk!

Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter: Kijelenti végül, hogy az egyetemeken ő a föltétlen szellemi szabadság híve. (Éljenezés a jobboldalon.)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után:

Gróf Tisza István félreértett szavait igazítja helyre.

Gróf Tisza István a kiházasítási egyesületek pénzügyi viszonyainak szabályozása tekintetében interpellál.

Szell Kálmán miniszterelnök megnyugtató választást a képviselőház tudomásul veszi.

Molnár Jenő a szentesi választások múlt évben véghezvitt csendőri vérengzés tárgyában kérdi a belügyminisztert, hogy hajlandó-e vérengzés áldozatainak kellő elégtételt szolgáltatni.

Elnök: Kiadatik a belügyminiszternek az ülést be zárja.

Elhagyott gyermekekért.

Budapest, febr. 20.

Kétségbeesítő tény, hogy hazánkban mily nagy a száma az elhagyott és talált gyermeknek. E ténynél eddig csak a szegény elhagyott gyermekek sorsa volt kétségbeesítőbb. Most ezen kívánnak segíteni állami gondozás által. A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap tárgyalta az erre vonatkozó javaslatot. Midőn e tárgyalásról szóló tudósításunkat adjuk, elismeréssel kell megemlékeznünk *gróf Teleki Géza* volt belügyminiszterrel, ki ez emberbaráti és nemzeti szempontból is fontos kérdés érvényesítésének első úttörője volt. Ez elismerésnek különben ez értekezleten *Szell Kálmán* miniszterelnök is hangot adott. Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Falk Miksa. Előadó: Neményi Ambrus. A kormány részéről jelen vannak: Széll, Lukács miniszterek, Széll Ignác államtitkár és Némethy Károly osztálytanácsos.

Neményi előadó ismertette a javaslatot, helyeselte, hogy a talált és elhagyott gyermekek védelmét állami föladata emeli a javaslat. A gyermekvédelem számos része rémségesen el van hanyagolva; az elzüllött, csavargó és kol-dus gyermekek sorsa botrányosan elvadult. Kívánna, hogy a kormány a menedékhelyek építésének, felszerelésének és főtartásának költségeiről a törvényhozást előre tájékoztassa. Hajdu József jelentette, hogy a közigazgatási bizottság egyhangulag elfogadta a javaslatot. Barta Ödön örömmel üdvözölte a javaslatot, de aggodalmaskodott amiatt, mert a javaslat semmiféle intézkedést nem foglal magában a hét éven túl levő gyermekekre nézve. Ki kellene mondani a törvényjavaslatban, hogy a dajkaságba vagy gondozás végett kiadott gyermekeket első sorban teljes erkölcsi biztosítékot nyújtó magyar özvegyekkel helyezték el. Kifogásolta, hogy a törvényjavaslatban csak a helyes eszme van kimondva, de a kivételt később kiadandó reedeletre tartják fenn, amelynek irányelveit ismernie kellene a bizottságnak. Helyesnek tartaná, hogy a talált gyermekek gondozása ne a fővárosban történjék, hanem hogy a lelencházakat, szülőházakkal kapcsolatosan, egészséges fekvésű vidékeken állítanak föl.

E helyes beszéd után Pulszky Ágost a pénzügyi szempontok mértékelesét ajánlotta a kormány figyelmébe s megfontolandónak találta, vajjon a talált s elhagyottaknak nyilvánított gyermekek definíciója nem túl-ágosan bő-e s vajjon nem hárít-e oly terheket az államra, amelyeket át sem tekinthetünk. Ami a kibocsátandó rendeletekre való fölhatalmazást illeti, kötelessége lesz a kormánynak, hogy kibocsátásuk után terjessze be valamennyit az országgyűlés elé.

Széll kormányelnök hangoztatta, hogy a javaslat végrehajtásáért a parlament minden pillanatban felelősségre vonhatja a kormányt. Tájékoztató elmondta, hogy a múlt évben tizenkétezer gyermek részesült ily gondozásban, a mely szám kétségteljesen jelentékenyen fog emelkedni. Pénzügyi szempontból a törvényjavaslat nem megy túl azon az összegeken, amelyek rendelkezésre állanak a legközelebbi jövőben nem is szándékozik tovább menni. A javaslat az állami költségvetés minden nagyobb megterhelése nélkül léptethető életbe. A hét éven felül levő gyermekek gondozásáról a betegápolási törvényvégrehajtására kiadott rendeletében intézkedett. A mit Barta arról mondott, hogy kinek adjak gondozásra a talált gyermekeket, arra nézve megjegyzi, hogy nem lesz soha olyan magyar belügyminiszter, aki a Barta által említett szempontot negligálná; de a törvényben ily dolgoknak a kimondása nem lenne helyes dolog. Barta-nak fővárosi központi gyermekmenedékházat ellenző észrevételére megjegyzi a szülő, hogy a Sándor István-féle alapítvány ezt egyenesen kiköti. De ha ez nem is lenne kikötvé, nézete szerint akkor is szükség lenne Budapesten, az ország középpontjában ily intézet föllállítására. A többi intézetet a vidéken fogják föllállítani, lehetőleg oly helyeken, amelyek klimatikus, egészségügyi s egyéb szempontokból erre a célra a legalkalmasabbak. Ezek után elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot, amely egy nagy akciónak az első lépése s amely remélhetőleg tetemes részben orvosolni fogja azokat a bajokat, amelyek nálunk a nagy gyermekhalandóságnak okozói.

Teleki Géza gróf köszönetet mondott a kormánynak, amiért ezt az ügyet fölkarolta. Széll kormányelnök viszont rámutatott Teleki Géza-nak az emberbaráti szeretet e mezején kifejtett nemes működésére.

Az általánosságban és részleteiben elfogadott javaslat előadójává Hajdu Józsefet bízták meg.

Oláh aknamunka.

— február 20.

Az erdélyrészi oláhság ismét mozgolódni kezd és ugylátszik ismét megakarja kezdeni aknamunkáját a magyar állami eszme ellen. A románság vezető egyéniségei, hír szerint, bizalmas rőkezetet tartottak Nagy Szebenben.

Mióta Metianu érsek székét elfoglalta, egyre sürűbben hallható az a kívánság, hogy a román episkopátus vegye kezébe épp úgy, mint Saguna idejében volt, a románság politikai vezetését. Ha a főpapság veszi át a románság politikai vezetését, akkor az alkotmánytagadó passzivitás elejtése jóformán logikai szükség. Két éve, hogy Metianu és emberei a román közvéleményre ez irányban igyekeznek hatni. Szerencsésük, hogy e tekintetben Goldisokkal is találkoznak, kik pedig az egyházpolitika minden vonalán ellenfelei Metianunak. E békülékeny irány hívei következőképpen gondolkoznak: A passzív politika a magyar állammal való harcot jelenti s kényszeríti a kormányt, hogy a románság egyházi, közművelődési és közgazdasági törekvései iránt bizalmatlan legyen. Hogy ez a bizalmatlanság mekkora kárára van a románságnak, azt megmutatta Bánffy négy éves kormányzata, mely rendszeresen igyekezett a román nemzetiség erősödésének föltételeit vagy egészen elvonni, vagy pedig meggyöngíteni. A jelenlegi kormány szelidebb és jóakaróbb hangulatát fel kell használni és egy bizalmatkeresőbb politikai állásfoglalással jóakarókat biztosítani. Nem kell külön jogokat követelni, csak szabad mozgást. Ha a kormány nem lesz bizalmatlan a románság közművelődési, egyházi, irodalmi és közgazdasági törekvéseivel szemben, egynéhány év alatt annyira megerősödik a románság, hogy a harcot az eddiginél nagyobb sikerrel veheti föl. Majd akkor lesz helye az igazi román nemzetiségi politikának.

Hír szerint a régi komité tagjai sem ellenségei az újabb iránynak. Ők azt mondják: Ez idő szerint mi nem tudunk akciót kifejteni. Lehet, hogy ez az állapot egypár évig eltart. Nincs kifogásunk, ha a főpápok új módszerrel tesznek kísérletet, de mi főtartjuk a régi programot és cselekvésünk szabadságát. Mocsosnyói és hívei sem szegülnek ellene az új kísérletnek, de nem is támogatják. Ők is az 1881-iki program alapján állanak és azt mondják: nem kell semmit tenni. Egy pár év kérdése és Lajtán túl a federalizmus megvalósul. Ennek hatása lesz Magyarországra is és ekkor kell erős és hatásos nemzetiségi akciót kifejteni. Várni kell, míg a gyümölcs megéri.

A főpapoktól vezetett újabb akció egyenesen a szabadelvű párti keretében akar magának utat törni. Ugy akarnak tenni, mint a szászok. Elfogadják a szabadelvű párt programját, de egy kis román nemzetiségi szint és iza is tesznek hozzá. De ut des. Tizenöt-husz román nemzetiségű szabadelvű párti képviselő nagyon sokat tehet a nemzetiségi törekvések érdekében. Először is megakadályozhatja, hogy a nemzetiségi törvény revíziója napirendre kerüljön s hogy a közigazgatás tervbe vett államosítása esetén a sovén magyar velleitások a nemzetiségek rovására fölté lenül érvényesüljenek. Kiszűkülhetnek az aradi vagy karansebesi román gimnázium föllállításának s a brádi algimnáziumnak fögimnáziummá való kiegészítésének engedélyét.

Ez új akció a leendő képviselőválasztásoknál az erdélyi részekben nem igen fogja a magyarság cirkulusait háborgatni, nehogy a magyarság részéről ellenhatást provokáljon. Mindössze is három, vagy négy kerületben fognak a román jelöltek szabadelvű programmal kísérletet tenni és pedig három kerületben a szászok rovására. Tudvalevő dolog, hogy némely szász kerületben, mint például a szász-sebesiben a románoké a többség. Az erdélyi részekben tehát a románság tervbe vett akciója számításból kisebb lenne és a szászok rovására menne. Biharban, Aradban, Krassó Szörény megyében pedig nagyobb szabású s erősebb nemzetiségi színezetű is. Egyelőre román részről csak ennyit terveznek, de hogy e tervből lesz-e valami, az a jövő titka.

KÜLFÖLD.

— A háborús század. Blowitz, a Timesnek párisi levelezője a Northon American Review-ban azt jósolja, hogy a XX. században háboru háborut fog érni. Anglia és az Egyesült Államok fognak mérközni, Európa közepén pedig másnapra, hogy Ferenc József király meghalt, kitör a háboru.

E halál eshetősége a diplomatáknak folyton eszében forog, a külügyminiszteriumokban ugyan nem igen beszélnek róla, de mindig rá gondolt. Idézik Delcassé, francia külügyminiszter mondását: „Az osztrák császár halála Francia-

országot arra kényszeríti, hogy az általános mozgósítást elrendelje. Azon a napon kell, hogy az összes francia szuronyok támogassák a diplomatákat, akik Franciaország számára részt követelnek a kalácsból, melyen a hatalmak osztozni fognak.“ És ha Franciaország nem mozgosít is, mindenütt mozgósítani fognak.

Nem lehet előre látni, hogyan fog a háboru kitörni. Közömbös, hogy melyik körülmény okozza a tüzet, mikor bizonyos, hogy kigyul. Ott van Románia, mely Oroszország által bátorítva, Erdélyt el akarja venni s Magyarország sohasem engedí át ezt a tartományt. Továbbá a szláv tartományok, Oroszország által fölbiztatva, vissza fogják utasítani, hogy továbbra is a magyar vagy német befolyás alatt éljenek. Sem Franciaország, sem Oroszország nem tűrhetik nyugodtan, hogy Németország hat millió osztrák-némettel szaporodjék. Itália reméli, hogy területét kiterjeszti Triesztől Cattaróig s visszaszerezi az Adria partjait.

E peszszimista háboru-jövendölései között, jegyzi meg a Patrie, Blowitz elfelejti fölsorolni Anglia étvágyát és kihívó viselkedését s a gyarmati versengéseket Ázsia és Afrika fölosztásánál. Igy halmazódnak föl a fekete pontok a béke egén, kivált Európa keleti részében és a legmesszebb napkeleten.

TÁVIRATOK.

A délafrikai háboru.

London, febr. 20. Kitchener lord jelenti Pretóriából tegnappól: A legutóbbi jelentés szerint De Wett még észak felé vonul és jelenleg Hopetowntól nyugatra áll. Valószínűleg vissza fog fordulni délnyugat felé. A csapatok erre el vannak készülve. Ma reggel Vereeniging és Johannesburg közt egy vonat kisiklott. Mielőtt a búrok sokat elvehettek volna a vonathól, elűzték őket. Angol részről egy ember elesett és egy könnyen megsebesült.

Britstown, febr. 20. Hír szerint a búrok megszállták Vo-burgot, mert az összeköttetés e helylyel el van vágva. Strydenburgban ezer bur áll. Épp úgy számos bur áll az innét 21 mért földnyire fekvő Houwater helységben.

A spanyolországi zavargások.

Páris, febr. 20. Bizonyosra veszik, hogy Süvelát fogják megbízni az új kabinet alakításával. Weyler tábornok értesítette a napilapok szerkesztőit, hogy a tartós nyugalomra való tekintettel megszünteti az előzetes cenzurát azzal a föltétellel, hogy a lapok tartózkodni fognak a madridi események méltatásától és tartózkodással fogják ismertetni a vidéki eseményeket is.

Gyilkos aggastyán.

Prága, február 20. Borzasztó tettet követett el egy 80 éves aggastyán Brda József, ki azelőtt elöljárója is volt Kozmital községének. Fiat és annak feleségét alvás közben kegyetlenül meggyilkolta. Az asszonynak a fejét vágta el baltával, fiának az arcát a szem alatti részen vagdosta össze. Miután hóhér-munkáját elvégezte, a kutba ugrott s megfulladt.

Az iszákos öreg sohasem volt megelégedve a pénzzel, amit a fia adott neki. Gyakran fenyegette a gyilkolással s im beváltotta.

Karcolatok.

—február 20.

Itt volt a hushagyókedd . . .
De a husosfazék
Azt el nem hagyja többé
Mameluk nemzedék.

A hamvas szerda itt van,
Ő tőlük itt lehet,
Hamut mások szemébe
Majd hintnek eleget.

A szocialisták 200 összeférhetlenségi bejelentést nyújtottak be a t. Házhoz.

Ha ez így megy, rövid időre inkompatibilisnek bizonyul az egész burzsoá-társadalom.

Hanem akkor lesznek csak igazán megakadva a szocialisták több rendbéli Jakabjai, ha majd azt sütjük ki, hogy

az ő viselt dolgai, életmódjuk és összeköttetések mennyire kompatibilisak a szocializmussal és mennyire nem!

A körüti és lipótvárosi kapitálisok és spekulánsok köszönőfeliratot intéztek a tüntetést rendező Jakobokhoz, hogy nekik egyetlen ablakjuk sem tört be.

Mert a commune alatt is életére törhettek a párisi érseknek, de a százmillió plutokrácia... ott is ép bõrrel menekült.

Csak nem azért akar gróf Tisza István megszabadulni a mindenféle munkától, hogy legközelebb már ő vezethesse a munkanélküliek tüntetését?

Igen pompásan viseli magát a parlamentben. Okvetlen forgat a fejében valami furcaságot, amit el akar követni.

Már a lelenckről is gondoskodnak. Talán, talán gondot viselnek a képviselőválasztások alatt a Bánffy-féle politikai lelenckre is.

Gili Balázs.

NAPIHIREK.

Budapest, február 20.

— **(Bál az udvarnál.)** Tegnap tartották meg az ünnepiesen díszített szertartási termekben a bált az udvarnál és ezzel az udvar ez idei farsangi mulatságai véget érnek. 10 óra felé Lichtenstein herceg első fõudvarmester belépte után jelent meg ő Felsége Mária Jozefa fõhercegnõvel a karján, ezután Ferenc Ferdinánd fõherceg Mária Valéria fõhercegnõvel, továbbá Ferdinánd fõherceg Erzsébet Mária fõhercegnõvel, ezután párosán Lajos Viktor, Lipót Ferdinánd, Henrik Ferdinánd, Lipót Szalvator, Ferenc Szalvator, Frigyes, Rajner fõhercegek és Albert schauburg-lippe herceg. A megjelentek között voltak Goluchowski gróf külügyminiszter a nejevel, Kállay közös pénzügyminiszter nejevel és leányával, Körber osztrák miniszterelnök, Walsersheim gróf nejevel és leányaival és a többi osztrák miniszter, Windischgrätz herceg, az urak házának elnöke, nejevel, Veiter von der Lilie gróf, a képviselõház elnöke, a nejevel, Prade és Zacek alelnökök, számos titkos tanácsos, Lueger polgármester és a tábornoki kar. A diplomáciai kar tagjai közt voltak a nunciusz, Nigra gróf nagykövet, Eulenburg nagykövet családjával, Kapnist orosz nagykövet nejevel és a francia és török nagykövet. Az udvar megjelenése után kezdetét vette a tánc, melyben az uralkodó ház tagjai is részt vettek. Ő Felsége tánc közben a teremben végigsétált, megszólította a nunciust, Nigra grófot a diplomáciai kar doyenjét, Eulenburg herceget és a diplomáciai kar többi tagjait, továbbá Goluchowski grófot, több minisztert, politikust és néhány hölgyet. Eközben Mária Jozefa fõhercegnõ az emelvényen tartott cerclét, több hölgyet megszólítással tüntetve ki. Éjfél felé a fényes bál véget ért.

— **(A király és a levélhordó.)** VII-ik Edvárd angol király a minap Frogmoreban sétá közben találkozott az öreg Georges Smith levélhordóval, akit a király már évtizedek óta ismer. Edvárd király szerencsét kívánt neki a triciklihez, amelyet az ő közbenjárására adott a posta igazgatóság a levélhordónak. Az öreg azonban nem fogadta el a gratulációt:

— Sire, minden éremnek két oldala van; az igaz, hogy ezen a gépen gyorsabban hordom a jó híreket, — de sajna, gyorsabban hordom a rosszakat is... Most már sohasem fogadnak olyan szívesen és mosolyogva, mint azelőtt, mert, látja felség, a háború kitörése óta már nem is levélhordó vagyok, hanem a halál hírnöke.

— **(A portugál király uti kalandja.)** Mint Londonból írják, a portugál király Angliába való elutazásakor izgalmas eset történt. Carlos király tudvaleg a Viktória-pályaudvaron bucsuzott el az angol királytól s aztán éjjel 10 órakor a közönséges személyvonaton utazott Dowerbe. Egyszerre közvetlen Sitingboren állomás mögött valaki az egyik kocsiiban meghuzta a vészjelzõt, mire a vonat nyílt pályán megállott a sötét éjszakában. A szomszédos állomásról a vasuti tisztviselõk nagy rémülettel rohantak a vonathoz, mert attól tartottak, hogy a királyt valami baleset érte. A vonaton szintén nagy volt a fölfordulás és az izgatottság. Végül kiderült, hogy a király kíséretének egy kíváncsi tagja húzta meg a vészjelzõt s hogy nem történt semmi baj. Egy negyed órával késõbb a vonat elindult s baj nélkül érkezett Dowerbe.

— **(Frigyes császárné állapota.)** Berlini udvari körökben a valónál kedvezõbbnek igyekeznek feltüntetni Frigyes császár özvegyének az egészségi állapotát. Orvosi körökbõl kiszivárgott hírek szerint a császárné állapota nem fenyeget ugyan közeli katasztrófával, ez állapot azonban sokáig nem huzódhatik, mert a császárné súlyos belsõ bajban szenved. VII-ik Edvárd király naponként távirati értesítést kér beteg nõvére állapotáról. A császárné csodálatos lelki erõvel viseli a baját s dacára lélegzési nehézségeinek s szívszorulásainak, még élénken érdeklõdik a mûvészet és tudomány iránt. Sõt néha még orgonál is a friedrichsruhei kápolnában. Az a legnagyobb baj, hogy étvágya ugyszólván semmi nines s ez nagyban hozzájárul erõinek apadásához. Vilmos császárnak Friedrichshoffan való naponkénti látogatásait a „Local-Auzeiger“ levelõzõje a következõképp írja le: Ostorpatogás és apró csengõk csilingelése hallatszik naponta a Taunusz csöndes utain. Vilmos császár tüzesvérû paripákat fogat be szánja elé és azon hajtat el Hamburgból a friedrichshofi várkastélyba, ahol nagy beteg édes anyja lakik. Katonásan viszonozza a kapu elõtt álló két marcona õr tisztelgését, gyors ugrással lent terem a szánkóról és kíséretét hátrahagyva, a kastély felé igyekszik. Közben barátságosan bólingat egy-két õregebb szolga felé, akik tiszteletteljes magatartással, szótlanul üdvözlök császárjukat. Mielõtt beteg édes anyjához betérne, megreggelizik. Nemsokára újra a szánkóján terem el a császár napjai, aki nem bír betelni a vadregényes vidék téli szépségeivel.

— **(Csokonai rokonai.)** A „Csurgó és Vidék“-ben a következõ apróságot olvassuk:

Csokonai költõnk rokonai mozogni kezdenek a szomszédos Gölaban. Minap két paraszt, akinek a somogy-csurgói takarékbán dolguk volt, az egyik Csokonai Gyuró, a másik Csokonai András, ilyes kérdést intéztek a fõkönyveiõkhöz:

— Igaz-e, hogy Csokonai nagy alapítványt tett a debreceni iskolára és igaz-e, hogy sok pénz maradt utána: mert mint atyafisága rekvirálnók.

— Mit? Maguk rekvirálnak Csokonai után? Szegény ember volt ő egész életében. Vagyona a rideg föld, amelyben nyugszik.

— Ugy? Be akar csapni a teins ur, oly jóízûen mosolyog. — Csokonai Debrecenben is csináltatott magának egy statuát és most Csurgón is szentté akar válni új státuával. Már csak kérni fogjuk mink azt az örökséget.

— **(Értekezlet a dohánytermesztés érdekében.)** Békés-Csabáról jelentik a Bud. Levelezõnek: Az Aradmegyei G.-Egyesület kezdeményezésére Arad, Csanád, és Békés megyék dohánytermelõ gazdái nagyszabású értekezletet tartottak dr. Zsilinszky Endre elnöke alatt. Vásárhelyi László az Aradmegyei G. E. elnöke tett elõterjesztést abban az irányban, hogy az egybegyûltek intézzenek felterjesztést a pénzügyminiszterhez, melyben csatlakoznak az O. M. G. E.-nek a dohánybevéltási mizériák megszüntetése végett a pénzügyminiszterhez intézett memorandumához. Szilassy Zoltán részletesen ismertette a gazdáknak a dohánybevéltás körüli sérelmeit, — elfogadásra ajánlja Vásárhelyi javaslatát, egyúttal szükségesnek tartja, hogy az érdekelt vármegyék országgyûlési képviselõi a pénzügyi tárcza tárgyalásánál a törvényhozás elõtt tennék az ügyet szóvá. Hász Antal a Csanádmegyei G. E. részérõl, dr. Zsilinszky Endre a Békésmegyei G. E. részérõl csatlakozását jelenti ki a Vásárhelyi indítványához, mire az értekezlet elhatározta, hogy felír a pénzügyminiszterhez és kéri, hogy az O. M. G. E. azon álláspontját, miszerint a dohánybevéltás ellenlõrzése a jelenlegi polgári biztosági intézmény megszûntetésével szakértõ gazdákra bízassék, — valósítsa meg.

— **(Az amerikai magyarok Kossuth emlékére.)** Az Egyesült Államokban lakó magyarok körében, mint New-Yorkból írják, mozgalom indult meg hogy 1901. december 6-án megünnepeljék ötvenedik évfordulóját annak a napnak, amikor Kossuth Lajos Amerika földjére lépett. A tervezett ünneplésrõl a newyorki Magyar Hirmondó a következõket írja:

1851 december 5-én érkezett Kossuth Lajos a newyorki kikötõbe és szállt Staten Island partjára, honnan december 6-án evezett át New-York városba és tartotta diadalmas bevonulását a Broadwayn. Azt

a napot Amerika történetének nevezetes napjai közé sorolják, melyet csak úgy tanítanak az amerikai iskolákban, mint az Egyesült-Államok történetében nevezetes eseményeinek idõpontjait. Van, sajnos, sok amerikai, aki Magyarországról, mint önálló államról, mitsem tud. De nincsen az az iskolát járt amerikai, aki ne tudná, hogy eljött egy rabigába döntött, szerencsétlen országnak számúzótt fia, akit az Egyesült-Államok szabadságszerelõ lakossága oly diadalal fogadott, minõ elõtte csak a francia Lafayettenek jutott osztályreszül, aki segített kivívni ez ország függetlenségét. Ha már ily nevezetes az a nap az amerikaiak szemében, hát még minõnek kell lenni e számunkra, amerikai magyarok számára! Hiszen az a nap vezette be Magyarországot egyik legnagyobb fiát az amerikai magyarság történetébe. Ez a fejézet magában foglalja Kossuth tüneményes körútját Amerikában s fogadását a washingtoni kongresszus által, egy a magyar szabadságharc egyéb emigránsainak díesõ hadi tetteit az amerikai polgárháboruban és derék amerikai életpályáját. December 6-ikát tehát meg kell ünnepegni az egész amerikai nép részvételével. Meg kell ünnepegni New-Yorkban, a hol Kossuth elõször érezte az amerikai nép szívének megdobbanását.

— **(A bolgár trónörökös állapota)** mindinkább javulófélben van. A trónörökös öccse Cyril herceg Kurdsukheff bolgár százados kíséretében Szófiából jövet, tegnap Budapestre érkezett. A kis herceg Bécsbe utazott s onnét Mentoneba.

— **(Agrár ünneplés.)** Az O. M. G. E. igazgató választmányja f. hó 26-án d. e. 10 órakor ülést tart a Közletken, mely alkalmat az egyesület tagjai arra használnak fel, hogy az O. M. G. E. igazgatóját, Forster Gézá, az õt ért legmagasabb kitüntetés alkalmából ünnepejék. E célból a tagok a választmányi ülést követõleg díszbeérte gyûlnek a Royal-szálló földszinti termében.

— **(Express-golyó.)** Ugy beszélnek, hogy Sándor szerb király feleségének már egy fiugyermeke született. Ha e családi esemény és a fejedelmi házasság napjainak dátumait összehasonlítjuk, arra a tudatra jutunk, hogy a szerb trónörökös valamicskével hamarabb született meg, minthogy rendes körülmények között kellett volna. De végre is, ahány ház, annyi szokás és Szerbiában sok mindenféle van másképp. Ha megtörténhetett, hogy Sándor királyi szülei hamarabb váltak el egymástól mint rendes körülmények között kellett volna; ha megtörténhetett, hogy a kis Sasa hamarabb jutott a trónhoz, mint rendes körülmények között kellett volna: miért ne történhetnék meg az is, hogy a szerb trónörökös hamarabb legyen kíváncsi a napvilágra, mint ahogy rendes körülmények között ez megszokott esni.

— **(Az ivás következménye.)** Többet ivott a kelleténél az éjszaka Robács Ferenc lakatossegéd. Mikor Cserhát-utca 19. szám alatti lakására ért, annyira dühögött nála a jókedv, hogy betört egy ablakot. Dejszen megis bánta már azt. Balkarjának az ereit elvágta az ablaküveg s majdnem elvérzett. A gyorsan megjelent mentõknek köszönheti, hogy ez a berugása nem vált végzetessé, kik elállították a vérzést s bekötötték a karját. A Rókusba szállították.

— **(Lugkõmérgezés.)** Szabó Anna 21 éves cselédleány az este egy nyugati pályaudvar mellett levõ padon lugkõoldatot ivott. A fiatal leány már hetek óta járt munka nélkül s valõszinûleg a nagy nyomor szûlte benne ezt a sötét elhatározást.

— **(Öngyilkosság a bál után.)** Nagybecskerekirõl táviratozzák: Szomorú eset történt a városban a tegnapi bál után: agyonlõtte magát egy fiatalember. Egész éjjel vigan volt a táncmulatságon s egész reggel kilenc óráig mulatott. Azután hazatért hónapos szobájába, ahol másodmagával lakott. Lakótársa még aludt. A halmi készülvõ fiatalember is lefeküdt, ezután elõvette revolverét s halántékra lõtte magát. A golyó azonnal megõlte. Fõriadt barátja már halva találta. Az öngyilkos Rezsny Aladár közigazgatási tanfolyam hallgató. Hogy mi vitte rá végzetes tetterre, nem tudják. Atyja, ki rendõrkapitány volt Zentán, tavaly szintén golyóval vetette végét életének.

— **(Halálozás.)** Mint Veszprémbõl jelentik, bessenyei Magyar János veszprémi kanonok, az enyengi kerület volt országgyûlési képviselõje, tegnap ott meghalt. Halálát nagyszámú rokonság s közöttük öccse, Magyar Gyula hírlapíró társunk is gyászolja.

— **(A kivándorlás Amerikába.)** A newyorki osztrák-magyar fõkonzulátus jelentése szerint az Egyesült-Államokba való kivándorlás a

Csúz és kőszvénynél

hatásban felülmulhatlan a **Zoltán-féle csúz- és kőszvény elleni kenõcs**, mert a betegek, kik 15-20 éve szenvednek s fûrdõket és gyógyszereket használtak eredménytelenül, — e szernek köszönhetik meggyógyulásukat, ávegie 2 korona.

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerésztárában
BUDAPEST,
V., Sétáló-utca és Szabadság-té sark.

mult év őszén úgy mint rendszeren, némileg apadt. Az összes kivándorlás a mult év harmadik negyedében 123.000 főre rugott. Ezek között leg-erősebben van képviselve Orosz- és Finnország 23.000 lélekkel, azután következik Olaszország 22.000 és Ausztria és Magyarország 21.000 lélekkel. Ellenben Németországból 8900 ember vándorolt ki, Franciaországból pedig csak 2600. Nagy-Británia és Írország 17.000-el szaporították a kivándorlók legióját.

(Véres szerelmi dráma a Fiume szállóban.) A budai Fiume szálló az éjszaka véres szerelmi drámának volt a színhelye. Egy fiatal pár szállt meg ott és öngyilkossá lett. A férfi és a nő is önkézzel oltotta ki életét. Reggel vértócsában halva akadtak rájuk. Egy-más mellett feküdtek s kezükben egy-egy forgópisztoly volt. A rendőrség eddigelé csak azt állapította meg, hogy a férfit Winkler Nándornak s a nőt pedig Hummel Rózának hívják. Mind a két holttestet az orvostani intézetbe szállították.

A MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap este nyolc oldal terjedelemben.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva

Egy hónapra	—	—	1 kor.	—	fill.
Negyed évre	—	—	2	"	"
Fél	"	—	6	"	"
Egész	"	—	12	"	"

Vidéken, postai küldéssel:

Egy hónapra	—	—	1 kor.	20 fill.
Negyed évre	—	—	3	" 60
Fél	"	—	7	"
Egész	"	—	14	"

Egyes szám ára 4 fillér.

Kapható minden dohánytözsében.

Tanítók sorsa.

Budapest, február 20.

Az állami tanítók gyűlést tartottak Debrecenben. Az értekezletet Wlassics miniszter hívta össze, aki az állami iskolák belső életét szándékosan tökéletesíteni és ezért új gondnoksági utasítást dolgoztatott ki és ezt akarta megbeszélteni magukkal a tanítókkal. Csak helyeselni tudjuk, hogy a magyar népnevelés terén ne történjen semmi a magyar tanítói kar meghallgatása nélkül. Az értekezletről szóló tudósításunk a következő:

Kozma László, a debreceni tanítói árvaház igazgatója és az állami tanítók egyesületének elnöke szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Párhuzamot vont a régi és a mai néptanító között. Száz évvel ezelőtt, ugymond, még a törvényt is sajnálták a nemzeti oktatás ügyétől, ma pedig esemény, mikor a magyar kultúra lelkes vezére szól a háborúnál is nehezebb béke munkájáról. Ez a gyűlés is a miniszter meg-tisztelő bizalmából jött össze, hogy a népközlő legközelebbi érdeklő gondnoksági utasítás tervezetéről tanácskozzék.

A közoktatásügyi miniszterium tervéről nagy elismeréssel szólottak aztán az egyesület tagjai. Figyelmet keltett volt, mert a többség kívánságait fejezte ki, Szentgyörgyi Lajos állami iskolai igazgató beszéde, aki az utasítások egész terjedelmére vonatkozó beható bírálatot mondott a tervezetről, mely az állami iskolák jövőjére nagy befolyást fog gyakorolni. Ez a beszéd velejében azt fejtegeti, hogy a gondnoksági hatáskört a tantestület veszi át, melyben a szakfelügyelet rég várt eszméje nyert pregnáns kifejezést. A gondnokság ezentúl az iskola anyagi ügyeit gondozza, de meg van adva az a joga is, hogy az iskola belső életét figyelemmel kísérhesse. Az igazgató megszabadul az anyagi ügyektől s így zavartalanul élhet szép hivatásának. Az igazgató eddigi hatásköre úgy tetszik, mintha szűkebbre volna vonva a régihez képest, amennyiben annak egyik része a gondnokság, a másik része pedig a tantestület között oszlik meg. Általában azt látja az utasításból, hogy az igazgatók iránt némi bizalmatlanság nyilatkozik. Való igaz, hogy

a basáskodó igazgatók sok visszaélést követtek el, de abusus non tollit usum. A basákat meg kell fékezni, de magát a kart kár megszorítani. Ha felelősséget vár a tanügyi hatóság tőlük, szükség gondoskodni megfelelő ellenértékről is számukra. Nem annyira a városokban elhelyezett iskolák művelt lelki gondnoksági tiszta ellen folytatott az állami tanítószolgálat ellen, hanem a boeskoros tanfelügyelők ellen. Célszerű volna szervezni körigazgatóságokat, mint szervezte a megye a körjegyzőséget. Városokban s nagyobb helységekben a körigazgatói állások eszméjét is másként óhajtáná szervezni, mint ahogy azt az utasítás kontemplálja.

Ugy t. i., hogy ahol több igazgató van, ez a több igazgató havonként legalább egyszer összeülne és az általa választott elnök vezetésével referálna a saját iskolája erkölcsi és szellemi életéről s ily módon létesítenék azt a szükséges összhangot, mely a helyi népoktatásügyre üdvös hatást gyakorolna. A mi az évről-évről vizsgálatokat illeti, a legnagyobb örömmel üdvözli az előadó az utasítás ide vonatkozó részét. Szükséges úgy a tanító, mint az iskola érdekében, hogy az évről-évről vizsgálatok továbbra is fentartassanak. Egy rossz hírbe kevert jó tanító csak itt képes lefegyverezni ellenfeleit. A rossz tanító pedig itt esik bele a maga ásta verembe.

Azt azonban nem tartja még időszzerűnek, hogy a fegyelmi eszközök sorából kivonja az utasítás a testi fenytéket. Még kevésbé tartaná helyesnek, ha azt kifejezetten megengedné. Ennek a kényes kérdésnek valamely tapintatos megoldása valóban égető. Ennek egyedüli megoldása alig lehet más, mint az, hogy a tanító első legyen a tanteremben, aki megjelenik s utolsó, aki onnan távozik. A tanulók foglalkoztatását nem csemetéskor kell megkezdeni, hanem nyomban a mikor az iskolába érkeznek.

A nagy érdeklődéssel hallgatott vita után, melyben sokan vettek részt, kimondotta a gyűlés, hogy a miniszterhez intézendő emlékiratban fejti ki véleményét az új tervezetről. Elhatározta még azt is, hogy a legközelebbi nagygyűlést husvétkor Budapesten tartják meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi ujjítások.

A színházaknak mostanság tudvalevőleg nem az a feladatuk, hogy jó darabokat jól adjanak elő, hanem az, hogy minél különb és minél eredetibb ujjításokat produkáljanak. Például a Vigszínház legújabb ujjításáról az alábbiakat olvassuk egyik fővárosi lapban:

* **Olvasó premieerek a Vigszínházban.** Igen sok nagyértékű darabja van a világirodalomnak, amely a nagy közönség érdeklődését színpadon nem tudja felkeltetni. Színházaink ezeket a darabokat nem adhatják elő rendes előadásban, mivel nem számíthatnak arra, hogy a befektetett erkölcsi és anyagi tölte megtérüljön. Van azonban a magyar közönségnek egy kiválóan művelt része, amely méltányolni tudja az érdekes darabokat, még ha azok kevésbé színesek is. Ezeknek kedvéért, mint értesülünk, érdekes ujjítást vett tervbe a Vigszínház. Megszerzi az illető művet, lefordítja és kiosztja a szerepeket. Az előadó művészek azonban nem tanulják be a darabot, hanem a bemutató alkalmával olvassák szerepeiket, úgy mint az olvasó próbákön szokás. Ezekkel a felolvasásokkal matinékat rendeznének és pedig minden darabot csak egyet. Ily módon azután a színház bemutathatja irodalmi gourmet-jainknak a legkiválóbb színpadi termékeket, a nélkül, hogy költséges díszleteket kellene beszereznie és a darab betanítására sok időt fordítana. Irodalmi szempontból feltétlenül helyeseljük ezt a tervet. Üdvösné k tartjuk első sorban azért, mivel ez által műfordításunk óriási lendületet nyerne. Már pedig tudjuk, hogy a jó fordítás sokkal becsesebb, mint a rossz eredeti. Amint halljuk, az első matiné Galdos szenzációs spanyol drámáját, az Elektrát akarják bemutatni, amely az éppen most folyó spanyolországi zendülésnek indító oka volt.

Természetesen a Nemzeti nem engedheti magát a Vigszínház által lefőzetni és a mint halljuk, a Nemzeti élelmes igazgatója egy még remekebb ujjítást fog behozni. Ugyanis, ő is meg fogja csinálni a klasszikus és magyar történelmi darabokkal azt, hogy e darabokat a színészek nem tanulják be, nem csináltatnak hozzá költséges díszleteket és jelmezeket, hanem egyszerűen könyvalakban küldik meg azoknak, kik e

műveket élvezni akarják és könyváruosi árat megfizetik.

Ennek az ujjításnak ama nagy előnye is meg van, hogy egyáltalán nincs szükség se Fellnerre, se Helmerre, se semmiféle ujjnemzeti színházra, mert aki olyan darabot akar élvezni, minék helye a nemzeti színpad volna: azt a legnagyobb kényelemmel elolvashatja otthon.

* **Jupiter és társa.** Guthi Somi és Rákosi Viktor igyekeztek tegnap este *Jupiter és társa* című énekes bohózatukkal mulattatni a Népszínház közönségét. A premiere elzarándokoltak nagy része méltányolta a társas szerzők igyekezetét, különösen azokon a helyeken, amelyek a jó izlés törvényein belül vannak. Sok a tréfás és bolondos helyzet az új darabban, a melynek fő alakjai a nagyravágyó polgárok házi ünnepeire talmi-notabilitásokat szállító Jupiter és társa cég és a szállított notabilitások. A zenei részek is eléggé tetszetek, a szereplők, Kury Kláival az élükön, nagy buzgósággal juttatták sikerre a bohózatot. A szerzőket többször kihívták.

Farsang.

* **Az Aurora Kör jelmezestélye.** Különös élénkség uralkodott tegnap a Sas Körben. Az Aurora Kör mindig vidám tagjai közt tegnap a vigság valósággal dühöngött. Az est külsőségében kell ennek okát keresnünk; jelmezestély volt, melyen igen sok szép és fiatal leány jelent meg. Lopkodva néztek csak táncosaikra, mert hisz olyan nagyon dekoltálva voltak. Beregi Béla ez alkalomra „Aurora-csárdás”-t szerzett, melynek tizes muzsikája nagyon tetszett a közönségnek s a hosszú tánc alatt több szőr éljeneztek a szerzőt. Az első négyest 100 pár táncolta.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági viszonyok.

A tizenkilencedik századot a történelem könyvébe mint olyan időszakot fogják bejegyezni, mely az előző, hasonló hosszú időszakok közül epochális politikai és gazdasági tettek és ujjalakítások halmazával magaslik ki. A tizenkilencedik század jelentősége ama számokban mutatkozik, melyek az államok és népek gazdasági fellendülését jelzik s e századot jogosan lehet a gigasi számok századának nevezni.

A legújabb kor anyagi fejlődése két gőcpont körül forog: a köszén és vas körül. E két anyag együttműködése teremtette a vasúti intézményt, mely az egész modern haladás forrása. A vasutak e szerint a kultura tulajdonképpen terjesztői. 1829-ben az első, Stephenson által szerkesztett gőzmozdony a Liverpool és Manchester közti rövid utat tette meg. Harminc évvel később európai földön 130.000 kilométer hosszú vasúti vágány volt, míg további harminc év múlva a vasúti hálózat már 740.000 kilométert tett ki, hossza tehát tizen-nyolczszor akkora, mint a föld szélessége az Egyenlítő körül és csaknem kétszer akkora, mint a hold és a föld közti távolság.

A tizenkilencedik század végén a világ összes részeiben üzemből levő vasutak befektetési értéke 174 milliárd korona, mely összeg nagyobbreszt magánvagyonból gyűlt össze. A vasúti rendszernek ily gyors és nagyarányú fejlődése főképpen a föld köszéngazdaságának és a technika művészetének köszönhető, mely utóbbi leketővé teszi, hogy a köszénkincsek a föld legmélyéből emelhetők s az egész földkerekség köszéntermelése a lefolyt évszázad utolsó évében 6700 millió métermázsára volt fokozható, éppen 10-szer annyira, mint amennyi köszent 50 év előtt termeltek egy esztendőben.

A másik anyag, mely a köszénnel együtt működött, hogy az emberi vállalkozási szellem céljait új utakra terelje, a vas épp ilyen bámulatramelő fejlődési utat futott meg, mint a köszén. 1800-ban Anglia 15·8 millió métermázsára vasat állított elő. 1840-ben a világ nyersvas-termelését 29 millió métermázsára becsülték, míg 1899-ben több, mint tizenkétszer annyit, azaz 360 millió métermázsát tett ki.

Az általános közlekedés és a szellemi érdekek hatalmas forgalma immár sűrű fémcsomók nagy hálózatában, valamint az egész földkerekséget körülölelő távvidai vezetékek hálózatában szakadatlanul kering, de a forgalom legmeszszibbre kiágazó s ennél fogva legjelentékenyebb eszközeül

a postai intézmény tekintendő. A világpostai forgalomnak 1874-ben történt alapítása a legnagyobb kulturális tett volt. A világpostai forgalom a tizenkilencedik század végén 1140 millió emberre terjedt ki, míg e forgalmon kívül a civilizáltak országoknak mindössze 12 millió lakosa áll csak.

A forgalomnak a lefolyt évszázadban mutatkozott rengeteg haladásával arányban állanak az államok fokozódó szükségletei. Az európai országok 1899. évi kiadásai 30 milliárd koronára voltak előirányozva, amiből 9000 millió koronát katonai célokra szántak. A világ civilizált államainak kölcsönterhe, mely a tizenharmadik század végén csak 12 milliárd koronát tett ki és 1862-ben több mint 60 milliárd koronára rugott, fogja magához ragadhatni a világpiac uralmát.

Az Ázsiában és Afrikában most folyó háborusodások e nagy harc előjátékát képezik.

Az oceanon inneni és tuli gazdasági erők a lefolyt évszázadban hatalmasan növekedtek s ebből, valamint az általános népeledés gyors szaporodásából következik a szükségesség, hogy a világpiacot a legnagyobb erőfeszítéssel és áldozatok árán ki kell bővíteni.

Ezért látjuk a nagy nemzeteket hódítások útjain és meg lehet jövedőlni, hogy a huszadik században döntésre fog kerülni az a nagy kérdés, vajjon a vezérlő nemzetek közül melyik a lefolyt évben 145 milliárd koronára emelkedett. Ha az európai állam-kölcsönterhekből levonjuk ama kölcsönöket, melyek termelési célokra, mint vasutakra, csatornázásokra és egyebekre lettek felvéve, úgy a katonai berendezések mintegy 110 milliárd koronát emésztettek föl, ami évenként körülbelül $4\frac{1}{2}$ milliárd kamatozási terhet ró az adófizetőkre.

— **Az O. M. G. E. szövetkezési bizottsága** Desseffy Aurél gróf elnöklete alatt tartott ülésében azon összeg hovatfordítása fölött határozott, melyet a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, mint tisztajövedelmének 15% -át évenként a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége rendelkezésére bocsájt szövetkezési célokra felhasználás végett. Az e címen rendelkezésre álló összeget a bizottság következőben osztotta fel: 1000 koronát a *Hangya* szövetkezetnek utalt ki új községi fogyasztási szövetkezetek alakítása céljaira, míg a *Mezőgazdák Szövetkezete* részére 3000 koronát bocsájt rendelkezésre a gazdasági egyesületekkel kapcsolatban megyei fiókok, illetőleg közvetítő irodák szervezésére. Az összeg

többi részét a szőlő- és gyümölcs-termelők országos szövetkezetének alapítási költségének fedezésére fordítják. Együttal elhatározta a bizottság, hogy a szövetség a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* és a *Hangya* szövetkezet között 3 évre kötött s ez évvel lejáró egyezmény megújítása végett a szükséges intézkedéseket megteszi s a szerződéstervezet kidolgozásával megbizta Perczel Ferenc Bubinek Gyula és Balogh Elemér tagokat.

— **Az O. M. G. E. ipari és kereskedelmi szakosztályának** ipari bizottsága, tegnap dr. Gaál Jenő miniszteri tanácsos elnöklete alatt ülést tartott, melyben megállapították a szakosztály részletes ipari programját. Zórád István előadó javaslatait nagy részben magáévá tette a bizottság és így elhatározta, hogy a rendelkezésre álló adatok segítségével megteremtik az ország mezőgazdasági ipari kataszterét. Az ehez való anyagot merítik a már meglevő statisztikai adatokból, valamint azokból az adatokból, melyeket az Orsz. Központi Hitelszövetkezet a Hangya, a Keresk. Múzeum a gazdasági vándortanárok gazdasági egyletek a szakosztály rendelkezésére bocsátanak. Adatgyűjtésre kérdőíveket bocsátanak ki. Tárgyalta ezenkívül a bizottság a kereskedelmi miniszter leiratát, melyben egy alapítandó olajgyár állami segélyezésére vonatkozólag kér szakvéleményt. A bizottság a miniszterhez intézendő felíratra a kedvezményeket megadandóknak véleményezi azzal a feltétellel, hogy a vállalkozó köteles gyárában magyar hivatalnokokat, magyar munkásokat tartani s kizárólag magyar terményeket feldolgozni s az olajmagvak termelésének fokozására a gazdákkal összeköttetésbe lépni s a gyárat arra alkalmas vidéken felállítani. A folyó ügyek elintézése után bejelenti az előadó, hogy Bernát István előadást ohajt tartani: a szövetkezetekről, mint a magyar ipar fejlesztésének jelentékeny eszközéről. Ezt a bizottság köszönettel fogadja.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatőzsdé.

Készruizlet.

Buza elkelt 30.000 mm. változatlan árak mellett.

Tiszavidéki 100 mm. 74 k. 790 kor., 400 mm. 78 5 k. 785 kor., 450 mm. 78 5 k. 785 kor.,

900 mm. 78 5 k. 785 kor., 1100 mm. 78 8 k. 780 kor. 200 mm. 78 k. 785 kor., 600 mm. 78 k. 782 1/2 kor., 2000 mm. 78 k. 780 kor., 300 mm. 78 k. 780 kor., 100 mm. 78 k. 780 kor., 100 mm. 78 k. 775 kor., 2100 mm. 77 5 k. 770 kor., 100 mm. 77 5 k. 755 kor., 100 mm. 77 5 k. 755 kor., 200 mm. 77 k. 760 kor., 1500 mm. 76 k. 770 kor., 1500 mm. 76 5 k. 770 kor. Mind három hónapra.

Pestvidéki 500 mm. 77 k. 770 kor. 300 mm. 77 5 k. 767 1/2 kor. 100 mm. 78 k. 766 kor. 100 mm. 78 5 k. 765 kor. 100 mm. 77 8 k. 760 kor. 100 mm. 77 6 k. 750 kor. 200 mm. 77 k. 75 5 kor. 100 mm. 76 k. 75 7 1/2 kor., 200 mm. 77 k. 75 7 1/2 kor., 1000 mm. 77 k. 750 kor., 100 mm. 76 k. 740 kor., 100 mm. 76 k. 740 kor., 100 mm. 75 5 k. 73 5 kor. Mind három hónapra.

Erdélyi 400 mm. 78 k. 765 kor.

Pancsovai 3500 mm. 73.6 k. 72 25 kor.

Makói 3000 mm. 78 k. 780 kor.

Bácskai 2500 mm. 74.5 k. 75.5 kor.

Fehérmegyei 100 mm. 75 k. 745 kor.

Rozs 200 mm. 7.15 kpf.

Értéktőzsdé.

Rég nem tapasztalt üzlettelenség mellett folyt le a délelőtti üzlet. Az a körülmény, hogy a német jegybank nem szállította le a kamatlábat, eleintén nyomasztólag hatott a kedélyekre, a magasabb bécsi jegyzések azonban nálunk is némi javulást idéztek elő. A déli tőzsdén kedvezőbb kínai hírek folytán az üzlet szilárd irányzat és csekély forgalom mellett folyt le.

Megnyitáskor jegyeznek:

Oszták hitelrészvény	—	689.25	670.50
Magyar hitelrészvény	—	—	683.50
4%-os koronajáradék	—	93.30	93.35
Államvasut	—	—	669.50
Rima-Murányi	—	—	476.—
Jelzálogbank	—	—	—

Délután 1 órákor jegyeznek:

Oszták hitelrészvény	—	670.—	—
Magyar hitelrészvény	—	682.50	—
Államvasut	—	—	670.—
Salgótarjáni	—	—	—
Rimamurányi	—	—	—
4%-os koronajáradék	—	—	—
Jelzálogbank	—	—	—
Leszámitolóbank	—	—	—
Közúti vasut	—	—	—

REGÉNYCSARNOK.

A kereszt diadala.

Angol regény.

38

Írta: Rider Haggard.

De ez éjszakán, amint a homály beáll, te felkelsz kapitányaidal és ezredeiddel, a tábor-tüzeket égve hagyod s melléjük embereket rendelsz, azután oly gyorsan haladsz keresztül a völgyön, hogy egy órával hajnal előtt elérjed a második hegláncolatot és behatolhass abba a völgybe, amely a királyok temetkezési helye. Itt tüzet gyújtasz, amelyről az örök azt fogják gondolni, hogy fázó pásztorok gyújtották meg. De én és Hokosa, örködni fogok és amint megpillantom a tüzet, néhány emberemmel, akikben bizhatom, a külső völgynek kis északi kapujához sompolygok, leszurjuk annak őret, kinyitjuk a kaput, hogy te seregeddel bejöhess. Azután, mielőtt a csapatok fegyvert ragadhatnának, vagy felébrednének, te berohansz a belső völgybe és az égő kunyhók lángjánál dárdára szurod a Nagy Tér őrzőit és a kelő nap sugarai téged királylány koronáznak.

— Kövesd az én tanácsomat, Hafela herceg és minden sikerülni fog. Ha valamit elhanyagolsz, elvesztél. Van ugyan itt még valaki, akitől félni kellene — a fehér ember varázstudománya, akinek meg van adva az a hatalom, hogy az emberek legtitkosabb gondolatait is elolvashatja. De ezt ne vedd figyelembe, mert ő az én terhem és mielőtt te a Nagy Térre teszed lábaidat, ő már el is vitte feleletét annak, aki őt küldötte.

Hokosa befejezte beszédjét.

— Megértetted? — kérdezte Nomától.

— Megértöttem.

— Akkor ismételd el még egyszer az üzenetet.

Norma szóról-szóra, hiba nélkül ismételte el az egészet.

— Ne aggódjál — tette hozzá, — egy szót sem hagyok ki az üzenetből, ha a herceg előtt fogok állani.

— Ha asszony vagy is, tőled lehet tanácsot kérni. Mit szólsz ehhez a tervhez, Noma?

— Mélységes, jól átgondolt és bizonyára sikerülne is, ha egy dolog nem volna. A fehér ember, a Küldött, nagyon is sokat tud és te magad mondottad, hogy ő olvasni képes az emberek gondolataiban.

— Tud-e egy halott olvasni az emberek gondolataiban, vagy ha ezt tudja is, képes-e ezeket kikiáltani a piacon, vagy a király fülébe beszúgni? — kérdezte Hokosa. — Nem mondtam-e neked, hogy mielőtt én megpillantom a jel tüzet, a Küldött már mélyen fog aludni? Olyan orvosságom van, Noma, amit senki sem képes felfedezni.

— Aludjék a Küldött mélyen, Hokosa, és bár elvitte volna már üzenetét a másikhoz és vele együtt varázstudományát is. Ki tudja?! Ő még nagy és hatalmas, odaüthet, ahová akar.

XIII. FEJÉZET.

Egy kosár gyümölcs.

Három nappal később már mindenki tudta, hogy Noma holt gyermeknek adott életet és hogy a Tűz népe asszonyainak szokása szerint a Tisztulás Hegyére utazik, ahol egyideig marad és áldozatot hoz ősei szellemeinek, hogy kiengesztelje iránta tanusított haragjokat és hogy a jövőben óvják meg őt ilyen szerencsétlenségtől. Ez az éppen nem szokatlan hazai szokás vajmi kevés feltűnést okozott, pedig az a négy asszony, akik a törzs illetményének megfelelően Nomát kísérték, mind olyan katonák

feleségei voltak, akik Hafelához szöktek. Legáltalább a király maga ezt a megjegyzést tette akkor, amikor Hokosa az ősi forma szerint beleegyezését kérte felesége utazásához.

— Legyen úgy, — mondotta — bár részemről nem igen hiszek az ilyen szertartásban. Azután meg én azt hiszem, Hokosa, hogy bár feleséged társaságban ment el, mégis egyedül fog visszatérni.

— Miért, király? — kérdezte Hokosa.

— Csak azért, mert azok, akik vele utaznak, azoknak férjök ott van Hafela herceg városában és a Tisztulás Hegye az oda vezető uton fekszik. Ha már annyira eljutottak, bizonyára tovább is mennek. Helyes, menjenek; én nem kívánom, hogy maradjon népem között egy is, akinek a szíve máshová húz és végre is nem csodálatos, ha azok urokat mennek keresni; de mégis, Hokosa, lehetnek olyanok is ebben a városban, akik üzeni akarnak valamit a hercegnek — és a király fürkészően nézett rá.

— Én nem hiszem, király, — mondotta Hokosa. — Senki sem lesz olyan bolond, hogy asszonyokat küldjön el titkos szavakkal, vagy éppen üzenettel. Az ő nyelvök nagyon is hosszú, emlékező tehetségük rossz, vagy legalább is bizonytalan.

— Pedig én nem régen hallottam, Hokosa, hogy te nagyon is nehéz dolgokra szoktad használni az asszonyt. Mondjad csak, mi keresni valód volt néhány éjszakával ezelőtt boszorkány feleségeddel együtt odaát a királyok temetkezési helyén, ahol — nagyon jól tudod, — neked nem szabad mezejelenned? Ne tagadd, Lattak téged, hogy éjjel után mentél a völgybe és látták, hogy csak hajnal felé jöttél onnan vissza; de látták azt is, hogy a mikor feleséged hazafelé ment, úgy tántorgott mint a részeg és látták azt is, hogy arcán a rémület kifejezése ült, pedig, amint tudjuk, ő nem egyhamar ijed meg.

(Folyt. köv.)

A tisztelt hölgyközönség szives figyelmébe
ajánljuk őrülési áruházunkat, melyben most bámulatos olcsó árakért kaphatók a legújabb divatu női ruhák és felöltők

Elegáns hölgy ruha	10-15 frtig	Elegáns utcai asóvet ruhák	10 frttól felj.	Ugyanaz dus aranydiámszel	5.50 forint
Francia selyem batistruha	8-12 "	Elegáns női palotót	12-16 frtig	Serpentin-aljak szövettől	3.50 frt. felj.
Elegáns selyem motró ruha arany díszszel	25-30 "	Serpenti köpeny	14 frt	Selyem-aljak	7 frt és felj.
Alkabud pengés ruha	15-20 "	Ugyanaz asóvet díszszel selyem bélészel	20-30 frtig	Dupla széles ruhakelmék méterenkint	25 krtól feljebb
Valódi angol asóvet ruha	15-30 "	Tiszta selyem bleus remek színek	4.50 forint	Francia batistok	35, 45, 60 kr., a legújabb színekben
		Gyászruhák dupla árúak	35, 45, 60, 75 kr. és 1 forint.		

Tavaszi modellek beletűnkben már kaphatók.

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek.

HERCZEG és HORVÁT

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1901. február 21.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Rab élek.

Utána:

A szikra.

Kezdeté 7 órakor.

M. Kir. OPERAHÁZ.

A nürnbergi mes-terdalkok.

Opera 3 felv. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Ford. Váradi A.

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Ocskay Brigadéros.

Történelmi színmű 4 felvonásb n. Irta Herczegh F.

Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Jupiter és társai.

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Postás fiu.

(The messenger boy)

Operett 5 képb. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfréd Murray. Zenéjét szerzették: Ivan Carvill és Lionel Monckton.

Kezdeté 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Amerika.

Kezdeté fél 8 órakor.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

188925/1900. CII. sz.

Hirdetmény.

Felsőszilézia osztrák-magyar közszénforgalom III. füzet. 1901. évi január hó 1-jével az 1897. évi szeptember hó 1-től fennálló kivételes díjszabásban és ennek pótlékaiban foglalt díjszabási határozmányok fenntartása mellett Konya győr-sopron-ebenfurti vasut állomására való forgalomban közvetlen díjtételek lépnek hatályba, melyekre nézve a nevezett forgalomban részes vasutak adnak bővebb felvilágosítást.

Budapest, 1901. január hó.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága

Utánnyomása nem díjaztatik.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

4315. sz.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok a vasuti üzlet szabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teherárutáráiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

Fiume	állomások	február	11-én
Budapest-dpart	"	"	14-én
Miskolc g. p. u.	"	"	14-én
Kecskemét	"	"	18-án
Árad	"	"	18-án
Győr	"	"	18-án
Pápa	"	"	19-én
Szatmár-Németi	"	"	19-én
Temesvár J. v.	"	"	19-én
Zágráb	"	"	21-én
Nagy-Várad	"	"	21-én
Bpest-nyugoti	"	"	21-én
Pozsony	"	"	25-én
Kassa	"	"	25-én
Szabadka	"	"	25-én
Veszprém	"	"	26-án
Eszék	"	"	26-án
Békés-Csaba	"	"	27-én
Debrecen	"	"	27-én
Kolozsvár	"	"	27-én
Pécs	"	"	27-én
Bpest-Józsefv.	"	"	28-án
Szeged	"	"	28-án
Ujvidék	"	"	28-án

Budapest, 1901. február.

Az igazgatóság.

Utánnyomása nem díjaztatik.

Rendkívül olcsó

a Szt.-Lőrinci Porcellán fest. Gyár.

Városi raktár:

Teréz-körut 32. szám.

Finom festés. 6 szem. 26 drb.

Étkező készlet, finom ... frt 6.50
finom festés, arany szegély « 8.50
rococo diszes fest., dus arany. « 10.50

Complet 12 személyre.

Étkező készlet, fin. fest. arany: frt 18.—
diszes rococo fest., dus arany: « 21.—

Modern. Ujdonság! Elegáns.

Étkező barok ibolyavirág dus arany. 6 személyre ... frt 14.—
ugyanaz 12 személyre ... « 25.—
remek étkező minden minta nélkül, finom porcellán, szép fazon, dus aranyozással 6 személyre ... « 16.—
ugyanaz ... « 28.—

Elegáns, finom festés.

Thea-készlet, elegáns, 6 szem. frt 3.75
ugyanaz 12 személyre ... « 7.—
rococo diszes fest., dus arany.

6 személyre ... « 4.75
ugyanaz 12 személyre ... « 8.—

Kávészak, finom, 6 szem. « 2.50
csavart diszes. fin. 6 « « 4.—

Mocca-készlet platauval ... « 5.50

Csiszolt finom üvegekészlet
6 személyre ... « 9.50
csillagvéssett ... « 2.50

Függő-lámpák, majolika 5 frt-tól feljebb.

35 cm. ernyő átmérő ... « 9.—
40 cm. « « ... « 15.—

kérjük a minta színezetét és virágját megnevezni.

Csomagolás ingyen!

Vidéki megrendelésnél

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsiokban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és lehekneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni.

Kis-Cell állomáson 1901 évi febr. 11-én d. e. 9 ó.
Fiume 22-én " 9 "
Budapest k. p. u. 28-án " 9 "

Budapest, 1901 február havában.

Az igazgatóság.

Hoffmann Károly utód.

elvállal

diszes és egyszerű temetések rendezését.

Fa, érc- és kőtöb-koporsók, sirkoszoruk és halotti cikkek elismert, legjutányosabb árak mellett.

BUDAPESTEN { IV. ker., Váci-utca 45.
VI. k., Nagy-Mező-u 10.
IV. ker., Molnár-utca 35.

Immár a 3-ik kiadásban jelent meg a BACSO-féle

ÖRÖK NAPTÁR

a legszebb, legérdekesebb és lepraktikusabb naptár mindenki számára.

Szerkesztette: BACSO FERENCZ. fővárosi állami tisztviselő.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évének naptárát, összesen

61 teljes, közönséges naptárt, melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek.

A ki tehát egyszer megveszi, az egész életében minden esztendőre

ellátja magát naptárral, mi által sok pénzt takarít meg, — s egyúttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezében bírja, a mi igen érdekes dolog. Külső kiállítása pedig oly diszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán helyet foglalhat, s ezért alkalmi ajándéknak is különösen ajánlható. — Bolti ára 2 korona, de a «Hasánk» kiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a sz. 1 korona 20 fillér kedvezményes árban kapható. Ha ajánlott és bérmentes megküldés kívántatik, úgy még 35 fillér portó is melléklendő

Czimbalmalm,

melyek az illetékes zenekapacitások által minden tekintetben a legkínobbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 fittól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalmalm pedáliján és belső szerkezetén utóérhetetlen találmánynom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartósággért kezességet vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest VII. kerület,
Erzsébet körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca
16. szám.

Árjegyzéket bérmentve küld.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Bu-
dapest, IV., Keoske-
méti-utca 6. sz. I. em.,
ajánlják dusan felszerelt
raktáraikat, saját készítmé-
nyű fa- és kárpitos mun-
kákban.

Kis Hirdetések

felvételnek a
kiadóhivatalban
VIII., Szentkirályi-utca 28.

Allást keresők
és
munkaadók,
vevők, eladók, bérlők
és
bérbeadók

és mindazok, akik a nagy
közönség köréből keresik
az érdekelt feleket,

hirdessenek

„MAGYARSÁG,”
Kis Hirdetések
rovatában.

A kishirdetésekre a cím-
met és lakást is be lehet
tízni minden külön díjazás
nélkül.

!!! Minden szó egy-
szeri beiktatása 2 fillér,
vastagabb betűvel 4
fillérbe kerül!!!

Kész
konyha-berendezés
állandó raktára
BÖLEJÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stehly-utca 1.

Ki tiszta jó

bort

akar, kérjen árjegyzéket

Buding Ede

szőlőbirtokos tanítótól

NAGYÓSZÓN.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Szegeden.
37821/1900 szám

Árverési és eladási hirdetmény

Orsován a magyar folyam és tengerhajózási rész
vénytársaság hajóműhelyében a Magyar kir. államvasu-
tak tulajdonát képező 122. számú vasútvány, melynek
tönsúlya 55,000 kg. és XXI. számú fa állóhajó, folyó 1091.
évi márcziás hó 18-án reggeli 9 órakor árverés útján
egyenként eladatni fog.

Az árverezni kívánók kötelesek a helyszínen bánat-
pénztől 200, szóval kétfélszáz koronát az egyes hajó árvere-
zése előtt az árverező biztos kezeihez letétbe helyezni,
mely bánatpénz az árverezés alkalmával a vételtől elesők-
nek azonnal, míg a legtöbbet ígérőnek az árverési ösz-
szeg teljes kifizetése és a hajónak a hajó műhelyéből
való eltávolítása után fog visszafizettni.

A m. kir. államvasutak részéről egyidejűleg jelez-
tetik, hogy Orsován ugyancsak az említett hajóműhelyben
egy még jókarban levő XXVIII. sz. fa állóhajó is kedvező
árjárat mellett eladásra javaslatba hozatik, miért a venni
szándékozó f. 1901 évi február hó 25. napjáig tegye meg
alótörtöt üzletvezetőségh z ajánlatát.

Szeged 1901. év január hó 21-én.

Az üzletvezetőség.

Előnyömlés nem díjazatik.

Kiadó és tulajdonos: **Korbuly József.**

**Magyarország
leghírnevesebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a**

Bikszádi

gyógyit mint a
drága Selters. A

Sztójhai

azonos a karis-
badival.

Bérlők: **Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.**

Való-

di francia különle-
gességek (gmmi és
halhólyag, összes női óv-
szerek stb.) csakis **F.
Berguerand fils** leg-
hírnevesebb párisi gyá-
rostól legelőnyösbben
beszerezhető

POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegy-
zék ingyen és bérmentve
küldetik.

Zongora
teljesen jókarban 130 frt.-
ért hurokoldás miatt el-
adó. Népszínház-utca 18.
I. emelet 16.

Zongora
kitűnő gyártmány, hely-
szűke miatt 140 forintért
eladó. Mezőltető dél-
éltt 11-12. VIII., Nép-
színház-utca 19. I. em. 18.

Lakás kerestetik
első emeleten, mely két
kisebb egymásba nyíló és
egy-egy nagyobb külön be-
járatu udvari szoba is le-
het, előszoba és konyhá-
val. — Ajánlatok ár meg-
jelölése mellett „LAKÁS”
címen e lap kiadóhivata-
lába keretnek.

Butorozott
udvari szoba, külön bejá-
rattal első emeleten Nép-
színház és Technologia
közeleiben kiadó VIII.,
Népszínház-utca 18.,
I em. 16. ajtó.

Gazdatiszt
jelenleg 2000 holdas bir-
tokban alkalmazva, helyét
változtatni óhajta. Igényei
legszerűebbek. Címe:
Burg L. Sima, Szatmárm.

Egy vidéki fiu
hentes-tanoncnak felvéte-
tik Weber György hentes-
mesternél Budapest, II.,
Zsigmond-utca 7. sz.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek
legelőnyösbben kaphatók:
Szűts és társánál,
Budapest, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

Női ruhákat
olcsón készít háznál és
házon kívüli Léka József,
IX., Ferencz-tér 11., II. em.
25. Levelezőlap-meghívás a
házhöz jövek. 7566

Lószőrmatracs
3 részű 15 kg. súlyban
csinvaiból 14 forintért
kapható, míg a készlet tart.
Budapest, IV. ker.
Teréz-körút 36. sz. /
kárpito-nál.

DREHER cs. és kir. udv.
ANTAL és kamarai szállító

kőbányai serfőződéje

ajánlja a legjobb
minőségű, kizáró-
lag pasteurizált **palacksöreit**
(eredeti töltés a serfőződében), a legelőnyösben megállapított
árakon es pontos szállítás mellett.

A szállítás, eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládák-
ban történik bérmentes házhoz szállítással.

Kisebb mennyiségben kapható minden nagyobb csemege-
és fűszerkereskedésben.

RITKA ALKALOM * * * *

* * * * **GYÖNYÖRŰ DISZES KÖTÉS.**

OTTHON

Az «Otthon» remek képeket, elbeszéléseket stb.
foglal magában. Határozottan állítjuk, hogy min-
denki, ki ezen művet meghozatja, rendkívül meg-
lesz elégedve.

Két teljes kötet (12 füzet) «Otthon» 98 és 1899.
évfolyam fényes diszkötésben kötve 8 forint
bolti ár helyett 2 frt 80 kr.

Megrendelhető Magyarországi kiadóhivatalában.

GUMMI

és halhólyag-különlegességek,
valódi francia és angol gyártmány, teljesen
biztos és ártalmatlan. Boule 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt
tucatja, halhólyag 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja, páros
Capotes americans 2, 3, 4, 5 frt tucatja, páros
szivacs 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. Pommium octo-
sivur frt 1.50-2.50-ig. Dianno-5, havibaj
kötélek 2 frt 50, 3 frt 50 kr. darabja.

Magyar Orvosi Múszertárban
Budapest, Kereposi-ut 32. szám.
a Rókus-kórházzal szemben.
Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.
— 10 frt-nyi megrendelésnél 20% engedmény.

Legszebb alkalmi
ajándék!

Kedvezmény

Gyönyörű
kivitel!

MAGYARSÁG előfizetőinek.

A ki a „MAGYARSÁG” kiadóhivatalába
egy fényképet küld,

5 forintért kap egy életnagyságu
gyönyörű kivitelű **platin-arc-képet** pompás kartonon,
50 cm. szélességben és 65 cm. magasságban.

**Vidékre, csomagolással és díjmentes
szállítással 5 frt 60 kr.**

Megrendelésnél az összeg fele kiadóhivatalunkba előre
beküldendő, a másik fele utánvétellel (Budapestben az
átvételnél) lesz kiegyenlített.

Feltűnő
olcsóság!

MAGYARSÁG Legalkalmasabb
meglepetés!

Kiadóhivatala
BUDAPEST, VIII., Szentkirály-u. 28. sz.